

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ХЕРСОНЩИНИ: ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА

SOME PROBLEMS OF THE YOUTH ORGANIZATIONS OF KHERSON: EXPERT EVALUATION

У статті розкривається роль організованих груп молоді, зокрема рухів, організацій та об'єднань, у суспільно-політичному житті України. Окреслено теоретичну базу дослідження – праці науковців, які вивчали розвиток і функціонування молодіжних організацій в Україні, зокрема й на Херсонщині. Завдяки проведеному автором опитуванню лідерів молодіжних об'єднань розкривається думка керівників молодіжних організацій міста Херсона та Херсонської області щодо наявності основних проблем у молодіжних організаціях, що виникають у процесі їх функціонування та мають вплив на ефективність і результативність їх діяльності. Основна увага приділяється внутрішнім та зовнішнім проблемам організацій, таким як недостатнє фінансування, недостатня співпраця з іншими структурами, недосконале законодавче й податкове забезпечення тощо.

Ключові слова: молодіжні організації, молодіжні об'єднання, молодіжні рухи, проблеми молодіжних організацій, внутрішні проблеми, зовнішні проблеми, лідери молодіжних організацій.

В статье раскрывается роль организованных групп молодежи, в частности движений, организаций и объединений, в общественно-политической жизни Украины. Очерчена теоретическая база исследования – работы ученых, которые изучали развитие и функционирование молодежных организаций в Украине, в частности и в Херсонщине. Благодаря проведенному автором опросу лидеров молодежных объединений раскрывается мнение руководителей молодежных организаций города Херсона и

Херсонской области относительно существования проблем в этих организациях, которые возникают в процессе их деятельности и имеют влияние на эффективность и результативность этой деятельности. Основное внимание уделяется внутренним и внешним проблемам организации, таким как недостаточное финансирование, недостаточное сотрудничество с другими структурами, несовершенное законодательное и налоговое обеспечение и другие.

Ключевые слова: молодежные организации, молодежные объединения, молодежные движения, проблемы молодежных организаций, внутренние проблемы, внешние проблемы, лидеры молодежных организаций.

The article deals with the role of organized youth groups, including movements, organizations and associations in social and political life of Ukraine. Outlines the theoretical basis of research – work of scientists who investigated the development, operation youth organizations both in Ukraine and in the Kherson region. The conducted survey author of the leaders of youth organizations Kherson city and Kherson region about the availability of the main problems in youth organizations, which arise in the course of their operations and have an impact on the effective and efficient their activities. The focus is on internal and external problems of organizations, including such as lack of funding, lack of cooperation with other structures, inadequate legal and tax software and so on.

Key words: youth organizations, youth groups, youth movements, problems of youth organizations, internal problems, external problems, leaders of youth organizations.

УДК 316.061.213(477.72)

Черкашина Т.О.,
старший викладач
кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології
Херсонський державний університет

Участь молоді в суспільно-політичному житті України має принципове значення для розвитку країни не лише в далекому майбутньому, а й у найближчій перспективі. Найбільш результативну й творчу здатність мають саме організовані групи молоді: рухи, організації, об'єднання, спілки, здатні формувати нові підходи та шляхи вирішення власних життєвих проблем, активно впливати на запобігання повсякденним проблемам підростаючого покоління, вирішувати питання регіонального характеру, відігравати не останню роль у місцевому самоуправлінні, впливати на становлення особистості молодої людини як суб'єкта свідомої громадянської діяльності.

Отримуючи знання, об'єднуючись в організації, вивчаючи суспільно-політичний досвід, займаючи активну громадянську позицію, молоді громадяни країни інтегруються в сучасний соціум,

тим самим об'єктивно модернізуючи його. Від характеру світоглядних цінностей молоді та реалізації їх на практиці залежить динаміка громадянського суспільства, що формується, роль і значення молоді й молодіжного руху в житті держави, регіону, області, міста або села.

Серед дослідників, які вивчали участь молоді й молодіжних рухів у житті країни, в управлінні політичними та суспільними процесами, її участь у державотворчих процесах, можна назвати В. Барабаша, І. Ільїнського, Є. Косенко, М. Михальченко, В. Мошнягу, М. Головатого, В. Криворученко, Є. Головаху, Н. Паніну, В. Головенько, О. Корнієвського та інших.

Серед сучасних українських дослідників молодіжної проблематики вагомий внесок у науку зробили О. Балакірева, В. Бебик, М. Головатий, В. Головенько, І. Демченко, Н. Комарова, О. Корнієвський, В. Кулік, М. Пашков, В. Перебенесюк, М. Перепе-

лиця, В. Ребкало, В. Рябіка, В. Соколов, Л. Сокурянська, Н. Черниш, В. Єленський, В. Якушик, О. Яременко.

Питання молодіжного руху Херсонщини висвітлювалися в працях В. Сусорова, Д. Белого, М. Єлігулашвілі, О. Мошнягула, довідкових матеріалах і збірках. Деякі проблеми розвитку окремих молодіжних організацій та об'єднань у Херсонській області розкривалися в статтях К. Славіної, В. Лубчака, І. Сошнікової.

Сьогодні українські молодіжні рухи переважно не користуються реальним впливом серед молодих громадян, більшість із них не мають стійкої соціальної підтримки та, відповідно, не знаходяться в авангарді суспільно-політичних процесів. Соціально ж активні організації виступають виразником інтересів окремих соціальних прошарків, груп, спільнот, а також суб'єктами соціально-політичних процесів. Однак досить часто організації молоді, навіть займаючи активну позицію в суспільстві, стикаються зі значною кількістю проблем, що гальмують їх діяльність, перешкоджають реалізації функцій тощо [1, с. 74].

У своєму дослідженні ми намагалися виокремити основні проблеми, що перешкоджають молодіжним організаціям м. Херсона та Херсонської області бути активними суб'єктами суспільного життя. Для досягнення цієї мети нами було проведено дослідження експертної думки в м. Херсоні та Херсонській області. Усього було опитано 26 експертів – офіційних лідерів молодіжних громадських організацій, які дали згоду на глибоку й докладну бесіду.

Незважаючи на бурхливий ріст кількості молодіжних організацій практично в усіх регіонах країни та різновекторність їх діяльності, лідерами все частіше відзначаються труднощі, з якими їм доводиться стикатися. З метою конкретизації найбільш суттєвих проблем сучасних молодіжних організацій респондентам (лідерам організацій) було поставлено відкриті та закриті запитання щодо наявності й можливих шляхів вирішення внутрішніх і зовнішніх проблем їхніх організацій. Виявилось, що, на думку експертів, на фоні інших суспільних об'єднань діяльність молодіжних організацій пов'язана з подоланням значної кількості труднощів [2, с. 73].

Незважаючи на створення сприятливих умов для розвитку молодіжного руху на

Херсонщині, на підтримку молоді та її ініціатив керівництвом міста й області, існує достатньо проблем, які перешкоджають швидкому розвитку, становленню та якісному функціонуванню організованого молодіжного руху в регіоні.

Лідери молодіжних організацій, які брали участь у дослідженні, одностайно визнали, що на сьогодні не лише їхня організація, а й усі молодіжні (і не тільки молодіжні) об'єднання мають як внутрішні, так і зовнішні проблеми, що є важкими перепонами у функціонуванні організацій.

Так, на питання щодо наявності внутрішніх проблем в організації ми отримали такі відповіді (нижче наведено перелік внутрішніх проблем, наявних в організаціях, що брали участь у дослідженні, побудований за рейтинговим принципом (аспект актуальності)):

- недостатнє фінансування;
- незначна кількість кваліфікованого персоналу;
- майже відсутня співпраця з органами влади;
- недостатня забезпеченість обладнанням;
- недостатня співпраця із засобами масової інформації;
- недостатня співпраця з бізнесом;
- хаотична діяльність;
- невміле керівництво організацією.

Достатньо цікавим є той факт, що учасники опитування, будучи лідерами організацій, однією з внутрішніх проблем сучасного молодіжного руху України назвали невміле керівництво організацією. На їхнє переконання, сильна та яскрава особистість на чолі руху може як залучити більшу кількість прихильників руху, так і успішно брати участь у процесі здійснення молодіжної політики як повноцінний суб'єкт.

Усі керівники зазначили, що організація загалом здатна самостійно вирішити наведені внутрішні проблеми, однак, на жаль, жоден із лідерів не зміг пояснити (або не схотів), яким саме шляхом можливе розв'язання цих проблем.

Щодо наявності зовнішніх проблем, існування яких також було підтверджене керівниками молодіжних рухів, було зазначено такі основні проблеми (перелік зовнішніх проблем, наявних в організаціях, що брали участь у дослідженні, побудований за рейтинговим принципом (аспект актуальності)):

- недосконале законодавче й податкове забезпечення;
- низька зацікавленість діяльністю організації в цілому з боку органів влади, бізнесу та засобів масової інформації;
- низька соціальна активність молоді й відсутність у неї соціальної позиції.

Експерти висловили стурбованість повільністю законодавчих органів і недосконалістю законів України щодо діяльності молодіжних структур. Переважна більшість респондентів (24 керівники організацій) вважають, що законодавцям є над чим попрацювати. Тривожною можна назвати значну впевненість опитаних у тому, що значна частина нормативних актів потребує перегляду й доробки, деякі з них уже застаріли та потребують удосконалення відповідно до потреб молодіжних організацій.

На жаль, респонденти не змогли сформулювати конкретні вимоги до законів, які регламентують діяльність молодіжних структур. Значна частина побажань полягала в необхідності фінансової підтримки з боку держави та вдосконаленні політики оподаткування діяльності молодіжних організацій. Проте висловити ці побажання у формі аргументованих конструктивних рекомендацій законодавцям опитані лідери молодіжних організацій не змогли.

Аналіз відповідей респондентів дозволив дійти висновків щодо основних проблем, з якими у своїй діяльності стикаються сучасні молодіжні рухи. Однією з основних проблем експерти вважають те, що молодь країни не бачить у молодіжних організаціях представників своїх інтересів і не вірить у можливість організацій надати молодим людям реальну допомогу. Також лідери організацій висловили припущення, що сьогодні молодь не готова присвячувати свій вільний час вирішенню суспільних питань. Як відзначали самі експерти, для залучення більшої кількості учасників молодіжних рухів нині необхідно все частіше говорити про матеріальні, політичні або інші вигоди. Усе менше виявляється така риса в молодих громадян, як «ідейність».

Також згадувалася проблема недостатньої матеріальної підтримки з боку держави. З подібними труднощами стикається сьогодні дуже багато організацій. Молодіжні організації виявилися заручниками ситуації, яку створили власним існуванням. З одного боку, грошей, що виділяються місцевими орга-

нами й урядом країни, катастрофічно не вистачає через постійне зростання кількості організацій. З іншого боку, досвід концентрації та розподіл фінансових засобів, що виділяються на потреби молодіжних організацій країни, в одних руках – Українського Національного комітету молодіжних організацій (далі – УНКМО) – призвів до розколу загального всеукраїнського молодіжного руху, чвар між лідерами організацій, які увійшли в УНКМО, та таких, що через різні причини в ньому не опинилися. Головне джерело фінансування молодіжних об'єднань – це проекти й допомога недержавних фінансових фондів підтримки молодіжних організацій. Деякі організації мають можливість самі заробляти кошти власною діяльністю (наприклад, молодіжні організації інвалідів). Неприбутковим організаціям залишається сподіватися винятково на допомогу фондів і власний потенціал [3, с. 400].

Експерти зробили акцент на тому, що гроші для підтримки діяльності молодіжних об'єднань повинні виділятися з місцевого (обласного, міського або районного) бюджету. На підставі конкурсу на місцевому ж рівні мають визначатися переможці, чиї проекти далі й фінансуватися. Лідери організацій висловили думку, що скільки б грошей не виділялося, з теперішніми темпами зростання кількості молодіжних організацій їх не вистачить на всіх. Тому очільники рухів виступають за здорову конкуренцію в цьому питанні.

Лідери молодіжних організацій згадували також про відстороненість гілок влади різного рівня від вирішення проблем таких організацій. Особливий акцент було зроблено на тому, що основна функція держави щодо здійснення молодіжної політики полягає сьогодні в створенні законодавчої бази та розробці різноманітних проектів і пропозицій, які повинні допомогти молодіжним організаціям на місцях. Проте механізми розробки таких проектів не пропонуються, контроль за дотриманням законів не проводиться. Керівники адміністрацій районного, міського й обласного рівнів відповідають на всі звертання лідерів молодіжних організацій однаково: «немає грошей», «немає можливості» тощо. При цьому будь-яким чином дають зрозуміти, що вітають ініціативу й «спритність» молодіжних організацій у процесі виживання.

Опитування лідерів молодіжних угруповань також частково підтвердило авторську гіпотезу щодо того, що керівництво молодіжних організацій вважає основною проблемою в діяльності організацій, окрім недостатнього фінансування й ресурсів, низьку соціальну активність і незацікавленість молоді в членстві та участі в подібних об'єднаннях, причинами чого є відсутність соціальної позиції, сучасні життєві пріоритети молодих людей, поява нових форм комунікації, які замінюють живе спілкування, тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Черкашина Т. Історія становлення та розвитку молодіжних організацій на Херсон-

щині / Т. Черкашина // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія «Політологія. Соціологія. Право» : зб. наук. праць. – К. : ІВЦ «Політехніка», 2012. – № 2(14). – С. 23–28.

2. Черкашина Т. Сучасний стан організованого молодіжного руху на Херсонщині / Т. Черкашина // Міжнародний науковий форум. Серія «Соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент» : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. 6. – С. 72–80.

3. Черкашина Т. Нормативно-правове забезпечення розвитку молодіжного руху в Україні / Т. Черкашина // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Херсон, 2011. – Вип. 1(4). – С. 398–403.